

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Vanha talvitie 2–6 A 11
00580 Helsinki
olli.saari@vapaa-ajankalastaja.fi

ASiantuntijalausunto
OLLI SAARI

8.3.2021

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Viite Kirjallinen asiantuntijalausuntopyyntö sähköpostitse 2.3.2021 (HE 20/2021 vp)

Asia Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön (SVK) lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi kalastuslain 88 §:n muuttamisesta ja siihen liittyvistä laeista.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön lausunto

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö (SVK) on tutustunut hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi kalastuslain 88 §:n muuttamisesta ja siihen liittyvistä laeista. SVK lausuu luonnoksesta kunnioittavasti seuraavaa.

TAUSTAA

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi kalastuslakia, Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annettua lakia ja kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annettua lakia.

Esityksen mukaan kaupallisen kalastajan määritelmään liittyvä viittaus arvonlisäverolaissa säädettyyn verovelvollisuusrajaan muutettaisiin kalastuksen liikevaihtoa koskevaksi euromääräiseksi rajaksi. Esityksen tarkoituksena on estää verovelvollisuusrajan noston vaikutus määritelmään. Kysymys on teknisestä korjauksesta ryhmään I kuuluvien kaupallisten kalastajien määritelmän ylläpitämiseksi ja verovelvollisuusrajan korotuksesta aiheutuvien kielteisten vaikutusten välttämiseksi.

Lisäksi Euroopan meri- ja kalatalousrahaston mukaista tukea voitaisiin kehittämishankkeiden lisäksi myöntää ennakkoina myös investointihankkeille, jolla helpotetaan yritysten sopeutumista covid-19-epidemian aiheuttamiin poikkeuksellisiin olosuhteisiin nykyisen ohjelmakauden loppuun saakka.

Tammikuussa päättyneen maa- ja metsätalousministeriön järjestämän lausuntokierroksen jälkeen esitystä on muutettu kaupallisen kalastajien yhteenliittymiä koskevan käsitteen osalta siten, että kalastuslain käsitteistöä yhtenäistetään käyttämään käsitettä oikeushenkilö.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä toukokuuta (alkuperäinen esitys oli huhtikuuta) 2021. Lisäksi on lisätty, että lakeja sovellettaisiin kuitenkin jo 1 päivänä tammikuuta 2021 ja sen jälkeen jätettyihin rekisteröinti- ja tukihakemuksiin.

SUOMEN VAPAA-AJANKALASTAJIEN KESKUSJÄRJESTÖN KANTA

SVK:n lausunto keskittyy ensisijaisesti käsittelemään esityksen kalastuslakia koskevia osia.

Esitys kalastuslain 88 §:n muuttamisen tarpeellisuudella on perusteltu arvonlisäverolain muuttumisella, jonka esitetyt I luokan kaupallisiin kalastajiin kohdistuvat kielteiset vaikutukset vältettäisiin esityksen mukaisilla muutoksilla. SVK katsoo, että esityksessä on tehty hyvin suppea katsaus arvonlisäverolain muuttamisen aiheuttamista mahdollisista seurauksista. Itse asiassa vaikutusten arviointia ei ole tehty kalastuslain tavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta lainkaan.

Esimerkkinä todettakoon, että kaupallisten kalastajien I ja II ryhmien määrittelyllä on vaikutuksia Hankoniemeltä länteen ja pohjoiseen ulottuvien merialueiden (mukaan lukien erityisen ongelmallisen Saaristomerren) kuhakantojen kalastuksen kestävään järjestämiseen, sillä I ryhmään kuuluvilla on kalastusasetuksen 2 §:n perusteella oikeus pyytää kuhia muita pienempää alinta pyyntimittaa käyttäen. Saaristomerren kuhakantojen ongelmien tiedetään johtuvan liian pieniin kuhiin kohdistuvasta pyynnistä, lisäksi eri pyyntimittojen käyttäminen kalastajaryhmien välillä on sosiaalisesti kestävämpi. Mikäli nyt esitettyä 88 §:n muutosta ei tehtäisi, voisi I ryhmän kaupallisten kalastajien määrän vähenemisellä olla positiivisia vaikutuksia Saaristomerren kuhakantaan.

Toisaalta esityksen myönteisenä vaikutuksena voidaan pitää sitä, ettei se lisää II luokkaan kuuluvien kaupallisten kalastajien ja heidän pyyntinsä määrää suhteessa I luokkaan kuuluviin. II luokkaan kuuluvilla on oikeus käyttää vain kaupalliseen kalastukseen tarkoitettuja pyydyksiä (esimerkiksi yli 240 m verkkomäärää), mutta joukkoon on ilmoittautunut suurempien pyydysmäärien takia tosiasiallisesti myös vain omaan lukuunsa pyytäviä, mikä ei ole ollut kalastuslain tarkoitus.

Arvonlisäverolain muuttamisen seurauksesta I luokan kaupallisiin kalastajiin kohdistuvien kielteisten vaikutusten ehkäisemisen ohella esitykseen on sisällytetty virkamiesvalmisteluna myös kaupallisten kalastajien määrittelyn muuttaminen. Kannatettavan terminologian yhtenäistämisen lisäksi siihen on liitetty avoimien yhtiöiden sisällyttäminen 1. luokan kaupallisten kalastajien määritelmään. Vastaava esitys sisältyi myös syksyllä 2018 lausunnolla olleeseen luonnokseen kalastuslain muutosesitykseksi, jolla olisi muutettu lähes 30 pykälää ”soveltamiskäytännöissä saatujen kokemusten perusteella”. Sittenmin valtaosa muutosesityksistä todettiin huonosti ja läpinäkyvästi valmistelluiksi, sillä lausuntokierroksen jälkeen vain kaksi pykälää esiteltiin valtioneuvostolle. SVK:n näkemyksen mukaan kolmen vuoden takaista esitystä ollaan ajamassa nyt uudestaan läpi ilman, että valmistelun läpinäkyvyys on parantunut.

Lausuntokierroksen myötä valmistelijoille kävi ilmi, että jo nykyisessä 1. luokan kaupallisten kalastajien määritelmässä mainittu oikeushenkilö-termi pitää sisällään myös avoimet yhtiöt. SVK hämmästelee, että miten hallinnossa on voitu olla asian suhteen epätietoisia jo usean vuoden takia. Vieläkin oleellisempaa on kuitenkin selvittää, että **onko alun perin ollut tarkoituksenmukaista sisällyttää 1 ryhmän kaupallisen kalastajan määritelmään myös avoimet yhtiöt sekä mitä vaikutuksia havainnoilla on lain toimeenpanoon?** SVK muistuttaa, että käytännössä se tarkoittaisi esimerkiksi viiden vain 2 000 euroa vuosittain kalastuksella tienaavan kalastajan muodostaman avoimen yhtiön riittävän I ryhmään kuulemiseen, joka samalla antaisi oikeuden esimerkiksi muita kalastajaryhmiä pienempien kuhien pyytämiseen.

Lopuksi SVK toteaa, että vaikka luonnosesitykseen sisällytetyn lausuntopalautekoonnin mukaan vapaa-ajankalastusta edustaneet olisivat vain vastustaneet esitystä kaupallisen kalastajan määritelmän muuttamisesta, [oli](#) ja on SVK:n lausuntojen ensisijainen viesti avoimen lakivalmistelun edellyttämisessä.

Kokonaisuutena SVK toteaa, että esitys kalastuslain (ja muidenkin lakien) muuttamiseksi kaipaa laajempaa kalataloudellista vaikutusten arviointia ennen sen voimaansaattamista.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry

Olli Saari
toiminnanjohtaja